

LES NOTES DE VICENT RIPOLL

No és novel·la

Enciclopedia.cat diu que Helena Valentí i Petit s'estrena com a narradora amb la novel·la *L'amor adult*. El llibre és un recull de contes.

Cantada sobre Espinàs

Lluís Hernández i Sonali (*Descobrint Mercè Rodoreda*) diu que Josep Maria Espinàs "ha esdevingut una figura important dins de la cultura catalana del segle XX, però els mèrits de la posició que ocupa no els ha guanyat amb la seva novel·lística, sinó amb els seus llibres de viatges i, en una primera època, com a figura capdavantera de la Nova Cançó". Es veu que els llibres que no són novel·les ni llibres de viatges i el seu articulisme diari, de tants i tants anys, no han contribuït gens a convertir-lo en una figura important dins de la cultura catalana.

Mort abans de néixer

Labutxaca manté que Pierre de l'Étoile, segons una nota de Ferran Toutain publicada a l'edició d'*El Roig i el Negre* de la "Biblioteca Pompeu Fabra", es va morir l'any 1511, tot i haver escrit, diu l'anotador, una extensa nota diària entre 1571 i 1610 i haver nascut el 1546.

No saben exculpar-se

Segons el DIEC2, *exculpar* té el sentit de "provar que (algú) no és culpable", i l'il·lustra amb aquest segon exemple: "Tot i que s'exculparà, el trobaran igualment culpable." Evidentment, aquí el que s'exculpa no aconsegueix provar que és innocent, només se'n declara. Calia, doncs, ampliar la definició, si volien encabir-hi l'exemple. Com ha fet el *Primer diccionari*, on *exculpar* és "dir o provar que algú no és culpable d'una cosa". Això de banda, si haguessin consultat el GD62LLC, haurien vist que calia afegir-hi, a l'entrada, el sentit de "demanar disculpes", que és el que té la frase "hauria d'exculpar-se amb nosaltres."

El mallorquí Jaume Alzamora Bisbal recopila més de 9.000 refranys i dites, treball d'una vida

Jaume Alzamora Bisbal (Artà, 1927), comandant de l'exèrcit retirat i col·laborador en diverses publicacions, de moltes de les quals n'ha estat fundador, ha vist publicada a l'editorial Moll l'obra de la seva vida, una compilació de més de 9.000 refranys i dites titulada *Espigolant dins l'antigor. Refranys i dites de la nostra terra*. I, a més, ha pogut comptar amb l'ajut de Susanna Moll Kammerich, que els ha classificats.

Un dels encerts de la recopilació és l'ordenació temàtica, que fa l'obra fàcil de consultar. Refranys i dites s'han repartit en els apartats "animals", "arts i oficis", "astres i temps", "camperoles", "casa i vestit", "llocs", "marina i pesca", "religioses", "vida humana" i "diversos". I cada apartat aplega diversos subapartats. Un extens índex de mots clau permet de localitzar tots els refranys que contenen la paraula cercada. Dibuixos de Nicolau Casellas Flaquer il·lustren el volum.

Sense una formació filològica acadèmica, Jaume Alzamora, diu Miquel Sbert i Garau al pròleg, només a força de la voluntat de recrear-se i alegrar els altres, sense aturall ha dedicat hores i dies a la paremiologia mallorquina. Entestat a copsar, conservar i difondre la significació i la màgia dels refranys i de les locucions, de les frases fetes, dels modismes, etc, ha copiat sense treva, fascinat per l'eufonia de la tira fònica i pels matisos semàntics, de llibres, de revistes, de xerrades oïdes ençà i enllà, un i cent cops cadascuna de les parèmies, de les dites. I també s'ha interrogat sobre la seva significació. El compilador les divulga, ben conscient de les seves limitacions, només amb la voluntat de compartir l'emoció.

Els materials ha estat ordenats d'acord amb uns criteris temàtics. Amb la intenció de proporcionar una visió panoràmica dels àmbits vitals i socio-culturals referencials dels proverbis, que en faciliten la consulta i en fan més profitosa la lectura.

Cada refrany, o la majoria immensa, va acompanyat d'un comentari o explicació breu de l'autor que en cerquen l'apropament a un públic divers, no gens especialitzat "i, molt sovint aliè a la llengua i cultura nostres", diu Miquel Sbert.

Els grans apartats del volum reten tribut als del *Cançoner Popular de Mallorca* de Rafael Ginard i Bauçà i abracen un ventall ampli del pensament, de la vida quotidiana, de les relacions, de les creences, de la societat o dels costums de la gent, referits a una època delimitable des de la societat preindustrial fins a la del dia d'avui.

La saviesa popular que traspuen els refranys, considera Miquel Sbert, i de la qual són rebost i cadena de transmissió intergeneracional, se sap vestir amb humor i de les mil i unes formes que la llengua i els seus recursos els proporcionen. I el seu camp són els dubtes, els problemes, les idees, la virtut, els vicis, la censura, la sàtira, la lloança, la crítica o el consell.

hi ha persones, que quan duen massa vi dins el cos, ho prenen amb grans plors.

Un dels dibuixos originals de Nicolau Casellas Flaquer que il·lustren el llibre *Espigolant dins l'antigor*.

Lluís Bonada